

اَجْرُهُ
عَلَى
اللّٰهِؕ
وَكَانَ
اللّٰهُ
غَفُوراً
رَحٖيماًࣖ “Allah yolunda hicret eden kimse yeryüzünde gidecek birçok uygun yer ve imkân bulacaktır. Kim Allah ve resulü uğrunda hicret ederek yurdundan çıkar da sonra ölüm onu yolda yakalarsa artık onun mükâfatını vermek Allah’a aittir; Allah daima günahları örtmektedir, engin rahmet sahibidir.”(Nisa, 4/100.) Burada bahsettiğimiz hicretin, her zaman ve mekânda devam eden manevi bir hicret olduğu ortadadır. Haddizatında Peygamberimizin buyurduğu ‏لاَهِجْرَةَبَعْدَالْفَتْحِوَلَكِنْجِهَادٌوَنِيَّةٌ،وَإِذَااسْتُنْفِرْتُمْفَانْفِرُوا“Fetihten sonra hicret yoktur, ancak cihat ve niyet vardır.” (Buhari, Cihat,1; Müslim, İmare, 86.) şeklindeki hadis-i şerif, hicretin maddi anlamda göç etme boyutundan daha çok, manevi boyutu ile gündemimize alınması gerektiğini düşündürmektedir. Zira Hz. Peygamber (s.a.s.) الْمُسْلِمُمَنْ سَلِمَالْمُسْلِمُونَ مِنْلِسَانِهِوَيَدِهِ،وَالْمُهَاجِرُ مَنْهَجَرَ مَانَهَى اللّهعَنْهُ “Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden zarar görmedikleri, güvende hissettikleri kişidir. Muhacir ise Allah’ın yasakladığı (haram) şeyleri terk eden kimsedir.” (Buhari, İman,4.) Bu hadis-i şerifte muhaciri yani Allah yolunda hicret etme niyeti taşıyan kişiyi, Allah’ın yasaklarını terk eden, haramlardan helallere hicret eden kişi olarak tanımlamıştır. Yine bir başka hadis-i şerifte, لاَتَنْقَطِعُالْهِجْرَةُحَتَّىتَنْقَطِعَالتَّوْبَةُ

وَلاَ
تَنْقَطِعُ
التَّوْبَةُ
حَتَّى
تَطْلُعَ
الشَّمْسُ
مِنْ
مَغْرِبِهَا
“Tövbe etme zamanı sona ermedik¸e hicret etme zamanı da sona ermez.
Güneş battığı yerden doğmadık¸a da tevbe sona ermez” buyurulmuştur. (Ebu
Davud, Cihat,2.) Tövbe kapısının kapatılacağı, yani hicret etme fırsatının ortadan kalkacağı
son zaman dilimi ise kıyametin büyük alametlerinden birisi olan güneşin batıdan
doğup doğudan batmasıdır. Bu durumu peygamberimiz
حَتَّى
تَطْلُعَ
الشَّمْسُ
مِنْ
مَغْرِبِهَا
“Güneş battığı yerden doğmadık¸a da tevbe sona ermez” (Ebu Davud,
Cihat, 2.) diye beyan etmiştir. Muhterem Kardeşlerim. Haramdan helale hicret, kesin bir niyet ve
kararlılığın ifadesidir. Sadece bilincimizle değil, bilin¸altı dünyamızla da
onayladığımız bir niyettir, sadece aklımızla değil vicdanımızla da verdiğimiz bir karardır, sadece
ayaklarımızla değil bütün benliğimizle yürüdüğümüz bir
yolculuktur bu. Konuyla alakalı olarak bir defasında Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) önceki
ümmetlerden, eski insanlardan bir örneği dikkatimize sunmuştur.
كَانَ
فِيمَنْ
كَانَ
قَبْلَكُمْ
رَجُلٌ
قَتَلَ
تِسْعَةً
وَتِسْعِينَ
نَفْسًا
فَسَأَلَ
عَنْ
أَعْلَمِ
أَهْلِ
الأَرْضِ
فَدُلَّ
عَلَى
رَاهِبٍ
فَأَتَاهُ
فَقَالَ
إِنَّهُ
قَتَلَ
تِسْعَةً
وَتِسْعِينَ

نَفْسًا
فَهَلْ لَهُ
مِنَ
تَوْبَةٍ
فَقَالَ لاَ Cani bir
katil, vahşi bir zalimdir bu adam. İşlediği günahların, ihlal ettiği haramın haddi hesabı yoktur.
En başarılı olduğu alan ise adam ödürmehtir. Bütün bu
çirkeflıklarına rağmen, zaman zaman yaşadığı hayatı sorgulamakta ve içerisinde
bulduğu kötü durumdan bir çıkış yolu aramaktadır. Kendisi için yeni bir
başlangıç ümidir, tövbe imkânı olup olmadığını sorduğuna başlar. Dile
kolay tam doksan dokuz cana kıymıştır. İlk olarak gittiği rahip, ibadeti çok ama ilmi ve
vicdanı zayıf birisi olmalı ki çok sert bir tepki ile karşılardı onu. Allah’ın rahmetini
daralttı. Gönünden tutup bataklıktan çekmeyi değil, ayağıyla tekmeleyip
bataklıkta bırakmayı tercih etti. Doksan dokuz kişinin canına kıyan bu adam, onu da ekleyiverdi
listeye. Nasılsa iyilik ve güzelliğe hicret etme ümidir yoktu onun için, ne fark
ederdi ha doksan dokuz ha yüz. Sonraları bir başka kişiyi tarif ettiler ona. “Git sor
bakalım, var mı elinde sana dair bir reçete.” dediler. Haram bataklığına saplanıp
kalmış bu gaddar adamın ikinci arayışında Yüce Allah’ın sonsuz merhamet sahibi
olduğunu bilen, zaafı ve kuvvetleriyle insan psikolojisini iyi tahlil edebilen gerçek bir
âlime denk geldiğini görüyoruz.
نَعَمْ
وَمَنْ
يَحُولُ
بَيْنَهُ
وَبَيْنَ
التَّوْبَةِ
انْطَلِقْ
إِلَى أَرْضِ
كَذَا
وَكَذَا
فَإِنَّ
بِهَا
أُنَاسًا
يَعْبُدُونَ
اللَّهَ
فَاعْبُدِ
اللَّهَ
مَعَهُمْ ‏. “Can boğaza
gelmeden haramlardan helale hicret edebilir, hayatına çeki düzen verebilir, Rabbinin
affına sığınıp tövbe edebilirsin. Senin ile tövbe arasına kim girebilir?” diye
cevap verdi katil adama. Ancak bir şartı vardı. وَلاَ
تَرْجِعْ
إِلَى
أَرْضِكَ
فَإِنَّهَا
أَرْضُ
سَوْءٍ “Sakın memleketine dönme!
Çünkü orada kötülüklerin çok olduğu, seni yine eski

hâline döndürebilecek bir ortam vardır!” İnsanlara ümit aşıl原因 bu âlim, o ümidin yeşerip budaklanması için hicret etmeyi de salık veriyordu. İyilik ve güzelliklerin bol olduğu, sadıklar ve salihlerle dolu güz bir diyara yönlendiriyordu danışanını. Başlayan manevi hicret, maddi bir hicretle de gü çlendirilmeliydi. Çünkü üzümler gibi insan da insana bakarak değişirdi. Ne var ki ömrü vefa etmedi adamın. Tam haramları terk etmiş, helal olana, temiz, güz ve fitri olana hicret etmişti ki yol üzerinde Azrail canını alıverdi. Rahmet melekleri ile azap melekleri çekişmeye başladılar cenazenin başında. Azap melekleri ettiği tövbe ve giriştiği hicretten habersiz, bu adamın yüz kişinin canına kıymış bir canı olduğunu söylerken, rahmet melekleri “İyi ama tövbe etti ve haramları bırakıp helal olana, Rabbinin rızasına hicret etti.” bu adam diyorlar, onu hararetle savunuyorlardı. Derken bir başka melek geldi yanlarına. Aralarındaki meseleyi halletmek için Allah tarafından hakem olarak gönderilmişti.

قِيسُوا مَا
بَيْنَ
الأَرْضَيْنِ
فَإِلَى
أَيَّتِهِمَا
كَانَ
أَدْنَى
فَهُوَ لَهُ ‏.‏
فَقَاسُوهُ
فَوَجَدُوهُ
أَدْنَى
إِلَى
الأَرْضِ
الَّتِي
أَرَادَ
فَقَبَضَتْهُ
مَلاَئِكَةُ
الرَّحْمَةِ
 “Geldiği yerle gittiği yeri ölç ün. Hangisine daha yakınsa, adam o tarafa aittir” diye hüküm verdi melek. Melekler iki mesafeyi de ölçtüler. Gitmek istediği yerin daha yakın olduğunu gördüler. Bunun üzerine onu rahmet melekleri alıp götürdü. Hadisin rivayetlerinden birinde Yüce Allah’n “öteki şehre uzaklaşmasını, beriki şehre de yaklaşmasını emretmesi” üzerine adamın rahmet meleklerine teslim edildiği anlatılır. O hâide haramlardan helallere manevi hicret; niyet ve kararlılık ortaya konulduktan sonra maddi mesafelerin pek bir önemi kalmamakta, Yüce Allah’n rahmet ve merhameti insanı kuşatabilmektedir. (Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Tevbe 46, 47, 48.) Değerli Kardeşlerim. Hiç kimse haram batağında kurtulamayacağına dair ümitsiz olmamalıdır. Helale yol bulmak, elbette her zaman mümkündür.

Çünkü Rabbimiz قُلْ يَا
عِبَادِيَ
الَّذٖينَ
اَسْرَفُوا
عَلٰٓى
اَنْفُسِهِم&#1616

18; لَا
تَقْنَطُوا
مِنْ
رَحْمَةِ
اللّٰهِؕ
اِنَّ
اللّٰهَ
يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ
جَمٖيعاًؕ
اِنَّهُ هُوَ
الْغَفُورُ
الرَّحٖيمُ
“Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin.” (Zümer, 39/53.) Yüce Allah, biz kullarının yararına olmak, sağlık, huzur ve mutluluğumuza sebep olmak üzere bazı şeyleri haram, çoğu şeyleri helal kılmayı, hayatımıza helal ve haram çizgileri çizmeyi murat etmiştir. O’nun yaklaşmayın dediklerine yaklaşmamak insanoğlunun en esaslı imtihanlarından biri olmuştur. Hz. Âdem ve Havva annemiz ilk insanlar olarak yaratıldıklarında Bakara suresinin 35. ve 36. ayeti kerimelerinde ifade edildiği gibi kendilerine

وَقُلْنَا
يَٓا اٰدَمُ
اسْكُنْ
اَنْتَ
وَزَوْجُكَ
الْجَنَّةَ
وَكُلَا
مِنْهَا
رَغَداً
حَيْثُ
شِئْتُمَاࣕ
وَلَا
تَقْرَبَا
هٰذِهِ
الشَّجَرَةَ
فَتَكُونَا
مِنَ
الظَّالِمٖينَ “Ey Âdem! Sen ve eşin cennette oturun, orada istediğiniz yerden rahatça yiyip için ve şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz” dedik.

فَاَزَلَّهُمَا
الشَّيْطَانُ عَنْهَا
فَاَخْرَجَهُمَا مِمَّا
كَانَا فٖيهِ

ࣕ وَقُلْنَا
اهْبِطُوا
بَعْضُكُمْ
لِبَعْضٍ
عَدُوٌّۚ
وَلَكُمْ فِي
الْاَرْضِ
مُسْتَقَرٌّ
وَمَتَاعٌ
اِلٰى حٖينٍ
“Şeytan oradan onların ayağını kaydırđı da buldukları yerden onları çıkardı. Biz
de “Birbirinize düşman olmak üzere inin! Bir zamana kadar sizin için
yeryüzünde kalacak bir yer ve ihtiyaç maddeleri vardır”. denilmiştir. Ne
var ki şeytan onların ayaklarını kaydırđı, o yasaklanan ağacı süslü göstererek
onları içerisinde buldukları bütün nimetlerden mahrum bırakmıştır. Ayet-i
kerimede يَٓا
اَيُّهَا
الَّذٖينَ
اٰمَنُوا لَا
تَأْكُلُٓوا
اَمْوَالَكُ&#16
05;ْ بَيْنَكُمْ
بِالْبَاطِل&#16
16; اِلَّٓا اَنْ
تَكُونَ
تِجَارَةً
عَنْ تَرَاضٍ
مِنْكُمْ
وَلَا
تَقْتُلُٓوا
اَنْفُسَكُم&#16
18;ؕ اِنَّ
اللّٰهَ
كَانَ بِكُمْ
رَحٖيماً “Ey iman edenler!
Mallarınızı aranızda batıl yollarla yemeyin. Ancak karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle olursa başka.
Kendinizi helak etmeyin. Şüphesiz Allah, size karşı çok merhametlidir.” (Nisa,
4/29.) buyrulur. İslam’da haramın önemli bir bölümü insanlara
zulmederek haksız yollarla elde edilen kazançtır. Faizcilik, tefecilik, hırsızlık, rüşvet,
gasp, yolsuzluk, emeğin karşılığını vermeme vb. yollarla elde edilenler batıl ve haramdırlar.
Herhangi bir şeyin elde edilış şekil ve yönteminin meşru olup olmayışı, ona
“helal” ya da “haram” hükmü verilmesi açısından
belirleyicidir. Kardeşlerim Konunun anlaşılır hâle gelmesi açısından bu ayet-i
kerimeye biraz daha yakından bakalım. Ayet aslında haramlardan korunmanın sosyal hayatımıza
etkileri üzerinde durmaktadır. Helal ve harama dair toplumsal bilinç, kamu
düzeni açısından da önem arz etmektedir. Şöyle ki malların haksız
yollardan elde edilip yenilmesi ve faydalanılması yasaklandıktan hemen sonra
وَلَا

تَقْتُلُٓوا
اَنْفُسَكُم&#16
18;ؕ “Kendinizi öldürmeyin.” buyrulmuştur.
Çünkü haksızlık, hukuki ve sosyal adaletsizlik anarşiyi doğurur ve
körükler. Bir kere toplum düzeni bozulup asayiş ortadan kalkınca can
güvenliği de tehlikeye düşer; yalnız haksızlığa uğrayanlar değil, başkasının malını
haksız olarak alıp yiyen veya başkasının canına haksız olarak kıyan da bu güvensizlikten
hatta terörden nasibini alır, kendisi canından olduğu gibi yakınlarının da mal ve canları zarar
görebilir. Yine ayette asıl hedef haksız olarak başkasını öldürmeyi yasaklamak
olduğu hâide bu başkalarını kastederek وَلَا
تَقْتُلُٓوا
اَنْفُسَكُم&#16
18;ؕ "Kendinizi öldürmeyin." buyrulması, hayat hakkının korunması
bakımından çok gü çlü bir vurgu taşımaktadır. Zira kişinin kendi hayatıyla
başkasının hayatı arasında fark yoktur, bütün hayatlar eşit derecede korunmaya
layıktır, korunma hakkına sahiptir. Birinin canına kıyan kendi canına kıydığını
düşünmesi, bu şuur içinde olmalıdır. (Kur’an Yolu Tefsiri Cilt: 2 Sayfa:
50-51.) Muhterem Müslümanlar Haddizatında İslam, hak, hukuk, adalet, eşitlik vb.
mesajları ile daha ilk yıllardan itibaren ezilenler için bir umut hâine gelmiş,
Efendimiz’e (s.a.s.) en fazla iman edenler, etrafında en çok kümelenenler;
Mekke’nin yoksulları, köleleri, hor ve hakir görülenleri ile haksız kazanca
dayalı mevcut sömürü düzenini sorgulayan gençler olmuştur. Yine
Kur’an’ın Mekke’de ilk nazil olan ayetleri mesela insanın
özgürleştirilmesinden فَكُّ
رَقَبَةٍۙ “Köle
âzat etmektir.” (Beled, 90/13.) ve fakirlerin doyurulmasından
اَوْ
اِطْعَامٌ
فٖي يَوْمٍ
ذٖي
مَسْغَبَةٍۙ .
يَتٖيماً ذَا
مَقْرَبَةٍۙ .
اَوْ
مِسْكٖيناً
ذَا
مَتْرَبَةٍؕ
“Veya bir kıtlık gününde yakını olan bir yetimi yahut aç açık bir
yoksulu ­doyurmaktır.” (Beled, 90/14.15.16) bahsetmiştir. Direk ve dolaylı ifadelerle
Mekke ileri gelenlerinin servet yığma hırsları, haram kazançları, nimet-külfet
dengesini gözetmeyişleri eleştirilmiştir. Örneğin;
وَيْلٌ
لِكُلِّ
هُمَزَةٍ
لُمَزَةٍۙ .
اَلَّذٖي
جَمَعَ
مَالاً

وَعَدَّدَهُۙ “Mal toplayan ve onu durmadan sayan, insanları arkadan ¸ekiştiren, kaş göz hareketleriyle alay eden her kişinin (hümeze ve lümezenin) vay hâline!” (Hümeze, 104, 1-2.)

اَلْهٰيكُمُالتَّكَاثُرُۙ “Çoklukla övünmek sizi, kabirlere varıncaya (ölünceye) kadar oyaladı.” (Tekasür, 102, 1.) denilmiştir. İslam’n helal ve harama dair koyduğu hükümler toplumsal boyutundan bağımsız değerlendirildiğinde konunun eksik anlaşılacağı kanaatindeyiz. Allah Resulünün dostu Kardeşlerim Aslına bakarsanız hicreti hazırlayan süre¸ de helali aramanın, helalin mücadelesini vermenin bir sonucudur. Mekke’den Medine’ye hicretin en önemli sebeplerinden biri, haramın değil helalin belirleyici olduğu bir kamu otoritesi ihtiyacıdır. Haksız kazancın ve sömürünün son bulması, adalet ve hakkaniyetin esas olması ancak böyle bir hamle ile mümkün olabilecektir. Haksız ve haram kazan¸ları hakkında nazil olan ayetler Mekkelileri telaşlandırmış, kurdukları sömürü düzenine karşı bir alternatif olarak ¸ıkan İslam’dan rahatsızlık duymuşlardır. Mekke’de Müslümanlara karşı uygulanan, baskı, işkence, ambargo vb. olumsuz faaliyetlerin temelinde Mekkeliler i¸in haksız kazanca dayalı ekonomik ve siyasi otoritelerinin sarsılması, bu menfaat ve haram kazan¸larını kaybetme endişesi vardır. Hicret böyle bir ortamda bir zorunluluk olarak gündeme gelmiştir. Dönemin şartlarına dikkatlice bakıldığında görülecektir ki Hz. Peygamber (s.a.s.) ve nazil olan ayetler haram ve haksız kazanca cephe almamış olsaydı, Müslümanlar, Mekkelilerin Haniflere gösterdikleri hoşgörü ve toleransın fazlasına sahip olacak, Kâbe’de rahat¸a Kur’an okuyup namaz kılabileceklerdi. İslam, kul hakkı yemeyi ve insanları sömürmeyi yasaklamasaydı hicrete hi¸ gerek kalmayacak, belki de Ebu Talip aracılığı ile Hz. Peygamber’e (s.a.s.) yapılan teklif ger¸ekleşecek ve Resulüllah (s.a.s.) Mekke devlet başkanı yapılacaktı. Bütün bunlar olamayacağı i¸in sevgili Mekke’den vazge¸ilmiş, Medine’de hak, hukuk ve helale dayalı yeni bir medeniyet inşa edilmiştir. Haram yollardan kazanılan paranın ¸abucak tükenip bittiğine, haram gıdalarla beslenen vücudun dengesini ve sağlığını daha fazla yitirdiğine şahit oluruz. Haramların ibadetlerden elde edilen manevi lezzetin ortadan kalkmasına sebep olduğu ve duaların kabul edilmesine engel oluşturduğu da bilinen bir ger¸ektir. Nitekim Peygamberimiz الرَّجُلَيُطِيلُالسَّفَرَأَشْعَثَأَغْبَرَيَمُدُّيَدَيْهِإِلَىالسَّمَاءِيَارَبِّيَارَبِّوَمَطْعَمُهُحَرَامٌوَمَشْرَبُه&#1616

15; حَرَامٌ
وَمَلْبَسُهُ
حَرَامٌ
وَغُذِيَ
بِالْحَرَامِ
فَأَنَّى
يُسْتَجَابُ
لِذَلِكَ "Bir kimse (Hak yolunda)
uzun sefere çıkar, saçları dağılmış, toza toprağa bulanmış bir hâIde ellerini
semâya uzatarak: Yâ Rabbî, yâ Rabbî! diye duâ eder.
Hâlbuki yediği haram, içtiği haram, giydiği haram (hâsılı) kendisi haramla
beslenmiş olursa, böyle bir kimsenin duası nasıl kabul edilir?” (Müslim,
Zekât, 19; Tirmizî, Tefsir,3; Ahmed b. Hanbel, 2/328) Haramlardan helallere
hicret etmek maneviyatımız açısından elzem bir vaziyet alış olarak görülmelidir.
Haramların elemlere dönüşeceği, temel ihtiyaçlarımız ve hatta keyfimiz
için yeteri kadar helalin var olduğu da asla unutulmamalıdır.
“Üzümünü ye bağını sorma.” anlayışının çoğu zaman
yanlış sonuçlar doğuracağını göstermesi açısından Hz. Ebu Bekir ve
hizmetçisi arasında geçen şu ilginç diyalog ile vaazımızı sonlandıralım:
Hizmetçisi kendisine bir yiyecek ikram etmiş, her zaman sorduğu hâIde ikramın
kaynağını sormayı bu sefer unutmuş ve yemeğe başlamıştı Hz. Ebu Bekir. Birden aklına gelince
sormuş ve “Efendim ben cahiliye döneminde falcılık yapardım. O zamanlar falına
baktığım bir adam ücretini henüz ödememişti. Geçen gün
çarşıda beni gördü ve borcunu ödedi. Ben de o parayla bu yiyecekleri
hazırladım.” cevabını almıştır. Bu sözleri duyar duymaz Hz. Ebu Bekir’in benzi
sarıymış, hemen ağızına parmağını sokup kusmuştur. Bir hayli uğraşıp yediklerini
çıkdıktan sonra ise şöyle buyurmuştur: “Eğer bu lokmalar, canım
çıkmadan çıkmayacak olsalardı yine de zorlardım. Çünkü ben
Allah Resul’nü (s.a.s.) şöyle derken duymuştum; ‘Haramla
beslenen vücuda yakışan cehennemdir.” (Buhârî,
Menakibu’l-Ensar, 26.)   Bu vaaz Diyanet aylık dergide ki Diyanet İşleri Uzmanı
Mustafa SOYKöK’ün Haramdan Helale Hicret Etmek adlı makalesinden
hazırlanmıştır.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)